

materielle Bøværers Interesse at sørge for, at Børn ikke sulde eller ernæres mangelfuldt, men at det for Skolens Bedkommende fuldt saa væsentlig er en Betingelse for et virkeligt Udbytte af Undervisningen, at Børnet har den fysiske Kraft, der sætter det i Stand til baade at arbejde med de Emner, som Undervisningen stiller det over for, og til at vedligeholde den Opmærksomhed, som er nødvendigt for, at dets personlige Nærvarelse i Skolen kan være Frugt. Jeg tror, at Opmærksomhed, særlig hos Børn, ikke er mulig, naar de ere mangelfuldt ernærede eller lide af Sult, og at Udbyttet af de mange Penge, som der gives ud til Skolevæsenet, derfor forringes ganske overordentligt, naar det ikke er muligt at sørge for, at disse materielle Forudsætninger for Undervisningen ere til Stede. Der er her et stort Samfundsspørgsmaal, som maa løses, og som jo ogsaa rundt omkring i alle Lande i Djæbliffet er i Færd med at arbejde sig frem. Derimod indrømmer jeg, at det, fremfat som en Lovbestemmelse, der omfatter hele Landet, kan siges endnu ikke at være saa gennemarbejdet, at jeg er sikker paa, at alle Enkelthederne i det foreliggende Endringsforslag ville vise sig at være gennemførlige, som de her ere givne. Jeg siger ikke det modfatte, men jeg har dog af den Grund ikke villet være Medforslagsstiller dertil. Jeg haaber, at hvis det viser sig, Forslaget ikke gennemføres her i Tinget, men at dog en Del af Medlemmerne stemme derfor, fordi de anerkende Gyligheden af den Tanke, som ligger deri, og Nsset om, at denne Tanke maa kunne gennemføres saa snart som muligt, saa vil det være en Opfordring for den højtærede Minister til at lade anstille de Undersøgelser, som kunne fremstafte et paalideligt Stof til Afgørelsen af, hvorledes denne Sag bedst kan ordnes, og hvilke Byrder den vil paaføre Staten og Kommunen, fremstafte det Overblik over Trangen Landet over, som man ogsaa maa have inde for at kunne afgøre Spørgsmaalet — kort sagt, foretage den Undersøgelse af alle de forskellige Forhold, paa hvilken en forsvaerlig Ordning af denne Opgave maa bygges. Der vil da være givet Stødet til, at man forhaabentlig om ikke for lang Tid vil kunne tage Spørgsmaalet op paa ny, hvis det ikke kan gennemføres ved denne Lejlighed. Jeg agter altsaa nu at stemme for dette Endringsforslag, for derigennem tilbørlig at betone, at her er et Punkt, som ogsaa for det hele Skolevæsens Skyld nødig maa oversees, naar man i det hele taget vil stafte det størst mulige Udbytte af Undervisningen.

Maa jeg blot endnu et Øjeblik omtale det Forslag, som fra en enkelt Side er kommet frem om at bevare Ketten til at udskrive Børn ved 13 Aars Alderen. Vanskeligheden heraf har man særlig hævdet i den fattige Del af Befolkningens Mavn. Jeg er ganske enig i, at Fattigfolk mange Gange have Brug for deres Børn, og at det kan være et Offer for dem at skulle undvære deres Børn; men jeg har paa den anden Side ogsaa et stærkt Indtryk af, at er der nogen Retning, i hvilken Fattigfolk gerne ville bringe Dre, saa er det for at stafte deres Børn Udgang til at naa saa vidt som muligt i den Oplysning, som er Betingelsen for, at de, tilstrækkelig udstyrede, kunne træde ud i det praktiske Liv. Jeg tror, at hvis man i al Almindelighed vil rette det Spørgsmaal til Fattigfolk: Vil du helst have dit Barn til Raadighed, naar det bliver 13 Aar gammelt, eller vil du fremdeles have det gaaende i Skolen med Udsigt til, at det bedre kan tilegne sig Betingelserne for at kunne komme lykkelig frem i Livet, saa vil Reglen netop være den, at de paagældende ville sige: Vi ville hellere ogsaa i det 14de Aar slaa os igennem, som vi have slaaet os igennem i de foregaaende 13 Aar, end vi ville afstære vore Børn fra Lejlighed til at naa et Stykke højere op i den Uddannelse, som Livet vil kræve af dem. Dette tror jeg vil være den gængse Tankegang blandt Fattigfolk; og derfor vil jeg ikke af Hensyn til dem være betænkelig ved at afstære den hidtil værende Ret til tidlig Udskrivning af Skolen. I Virkeligheden tror jeg, at man fremmer Fattigfolks Vel derved, fordi det jo kommer tilbage til dem med Renter, hvis deres Børn saa flere Betingelser for at kunne leve Livet efter Ønske. Jeg anbefaler derfor, at man fastholder Forslaget om at Loven af 2den Maj 1855 bortfalder.

Formanden (Sofus Høgshro):

Der er endnu 4 Talere indtegnet, og jeg skal derfor afslutte Forhandlingerne for i Dag.

Det vil være nødvendigt, at der i Morgen ikke holdes Møde her i Salen for at fremme flere Udvalgs Arbejder; men jeg skal gøre ærede Medlemmer opmærksomme paa, at det i Løbet af Ugen maatte kan blive nødvendigt at holde Aftenmøder.

Næste Møde holdes paa Onsdag Kl. 1, og Dagsordenen er da: